

vedtoges uden afstemning.

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 71:**

*Forslag til folketingsbeslutning om udvidet støtte til frembringelse, trykning og spredning af bøger.*

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.  
(FremSAT 20/3 84).

Forslaget sættes til forhandling.

*Forhandling*

**Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):**

Jeg vil gerne starte med at sige til forslagsstillerne, at jeg udmærket forstår baggrunden for beslutningsforslagets fremkomst. Jeg tror, der er mange ud over SFs rækker, der er noget bekymrede over bogens fremtid. Vi har haft et bogudvalg siddende, der meget grundigt, kan man vist roligt sige, har behandlet de forhold, og der er ingen tvivl om, at bogen vil få alvorlig konkurrence i de kommende år.

Spørgsmålet er naturligvis, om det er dette forslag, der skal gennemføres, for at vi kan få rettet op på de problemer, som måtte opstå, og som er opstået, og her har jeg måske lidt større forbehold. Det er ikke således, at jeg synes, de tre elementer i forslaget, der bliver peget på, ikke er velegnede. Det mener jeg de er, men jeg synes, jeg vil knytte nogle bemærkninger til dem.

Med hensyn til det første, de udvidede personstøtteordninger, er jeg meget enig i, at man skulle gå videre ad den vej, støtte kunstnerne i selve produktionsfasen, skabelsesfasen, hvor de har brug for den hjælp, der skal til for at få ro, for at få arbejdstid nok til at præstere det, de nu skal præstere. Om det skal ske i form af et nyt udvalg under Statens Kunstfond, kan jeg derimod tvivle noget

på. Jeg ved ikke, om det vil gøre kunstfonden pukkelrygget eller skæv. Men jeg kan i hvert fald give tilsagn om, at vi fra regeringens side vil søge en klækkelig forhøjelse af Statens Kunstfond. Det er allerede sket, men vi vil søge en yderligere forhøjelse på det forslag til finanslov, som vil fremkomme i august måned. Dette er en generel forhøjelse, og Statens Kunstfond vil naturligvis også komme litteraturområdet til gode.

Med hensyn til det andet element i forslaget, værkstøtteordninger, er jeg også enig med forslagsstillerne i, at der er områder, hvor en speciel støtte i et begrænset åremål måske nok kan være nødvendig. Jeg er heller ikke uenig i, at noget af det, der burde komme i betragtning her, er klassisk litteratur, børne- og ungdomsbøger, lyrik og måske oversættelseslitteraturen.

Jeg kan også oplyse folketinget om, at jeg på det aktstykke, som er en indstilling til finansudvalget om fordeling af tipsmidlerne, vil foreslå et beløb afsat til netop dette formål. Vi forestiller os fra kulturministeriets side og regeringens side en løbende støtte, at man i nogle år beskæftiger sig med et emne, f.eks. klassikerlitteraturen, at man året efter sætter en ny støtteordning i gang, som så igen løber nogle år. Når vi har valgt at satse på denne måde og ikke ved en stor bogfond følge bogudvalgets betænkning på disse punkter, hænger det meget sammen med de modargumenter, der er kommet fra forskellig side om, at man skal passe på med konkurrenceforvridning inden for bogbranchen. Det er vi meget opmærksomme på.

Endelig må jeg sige om tidsskriftstøtteordningen, at den vil jeg nok anbefale at man lader ligge lidt. Jeg er vidende om, at Danmarks Biblioteksforening er ved at udarbejde en rapport. Man har afsat arbejdskraft til netop at undersøge disse forhold, og derfor vil det nok være en god idé, at man afventer resultaterne af denne rapport, inden man begynder at sætte noget i sving. Det går også helt af sig selv, for jeg går ud fra, at SF ikke kan forestille sig, at folketingsbeslutningen skal vedtages inden sommerferien. Jeg ser det da også som et forsøg på at pege på problemet, at holde opmærksomheden fast omkring dette problem, og det synes jeg er velbegrundet.

Jeg kan ikke i dag give tilsagn om, at regeringen vil afsætte 15 mill. kr. til formålet,

[Ministeren for kulturelle anliggender]

men jeg kan sige, at vi er enige i, at noget må der gøres. Vi må så diskutere os frem til hvorledes, og hvor mange penge der skal til. Jeg kan i hvert fald give tilsagn om, at regeringen er opmærksom på problemet, og det vil også udmønte sig kontant, dels i form af forslag på finansloven, dels i form af forslag vedrørende tipsmidlerne.

**Qvist Jørgensen (S):**

SF skal absolut ikke have kritik for deres forslag til folketingsbeslutning om en udvidet støtte til frembringelse, trykning og spredning af bøger, tværtimod. Men det skal også siges, at vi finder, at SF har taget et område frem, der på den ene side absolut fortjener støtte, på den anden side er et område, hvor det bliver uhyre svært at finde frem til retfærdige, rigtige løsninger og fordelinger. Jeg ser i øjeblikket helt bort fra, at det formentlig kan blive vanskeligt nok at få et flertal blandt folketingets partier med på at realisere forslaget, men det må de enkelte partier naturligvis selv redegøre for.

I henhold til betænkning nr. 969 fra 1983, »Bøger i Danmark«, er den danske børnebog i fare, forstået på den måde, at produktionsomkostningerne er meget høje og forfatterafkastet så lavt, at der kun bliver udsendt få og altså stadig færre bøger af god standard og med en dansk baggrund. Til gengæld er der stigning i antallet af udenlandske børnebøger og især børnehæfter af svingende kvalitet – som naturligvis er præget af forfatterens kulturelle baggrund, der altså ikke er dansk.

Igennem en udvidet personstøtteordning til forfattere og andre frembringere af børne- og ungdomsbøger, fagbøger og oversættelser håber man, at det kan gøres lidt mere attraktivt at deltage i frembringelse af flere og bedre danske produkter. Støtten tænkes givet som arbejdsstipendier, faste ydelser og produktionsrammer. Man foreslår, at midlerne skal fordeles af et 3 mands udvalg under Statens Kunstfond. Såvel i betænkning nr. 969 som i forslaget er der nævnt ideer om, hvor mange penge der skal afsættes. Jeg tror ikke, at debatten i dag skal dreje sig om, hvor mange penge der skal afsættes, og hvorledes de skal fordeles. Vi skal mere debattere, om vi kan give tilslutning, og jeg skal meddele, at socialdemokratiet gerne vil være med.

For fuldstændighedens skyld skal jeg nævne, at der i forslaget også er indeholdt forslag om en værkstøtte til udgivelse af klassisk litteratur m.v., herunder også lagerstøtte og støtte til en ny stor fortegnelse over den danske bogproduktion, og endelig opereres der med en støtteordning for kulturtidsskrifter. Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt deltage i prioriteringsdebatter, om kulturtidsskrifter skal komme før noget andet eller efter noget andet, men vi har i hvert fald noteret os, at også dette område er med.

Afslutningsvis vil jeg anføre, at vi er enige i, at vi ikke af frygt for opgavens økonomiske omfang og forventelig svære administration må acceptere faren for de kulturelle hukkommelsestab, men vi må heller ikke glemme den økonomiske situation, vores nation er i. Jeg forstår imidlertid på kulturministeren, at der faktisk allerede er flertal, så vi må jo se at komme i gang med diskussionen.

**Per Stig Møller (KF):**

Udgangspunktet for forslagsstillernes forslag om at give bøgerne bedre vilkår er, at den danske bogproduktion er i krise, og kvaliteten og bredden er vigende, mener forslagsstillerne, fordi debatliteraturen og den nyskabende litteratur har det svært.

Hvad den nyskabende litteratur angår, må man jo sige, at den altid har haft det svært. Det ligger i sagens natur, og derfor har vi jo også en kunstfond til at hjælpe dér.

Hvad debatliteraturen angår, så havde den en kortvarig storhedstid i 1970'erne, som man ikke kunstigt kan holde oppe. Den var nok så meget bestemt af den politiske modebølge, som siden er taget af.

Et andet udgangspunkt er, at bibliotekerne køber meget mindre ind. Dette rammer ifølge forslagsstillerne særlig børne- og ungdomsbøgerne. Det rammer nu også de andre bøger. Men især børne- og ungdomsbøgerne nød vel godt af den rundhændede indkøbspolitik, som sikkert skabte et kunstigt marked for en genre, der ellers aldrig ville være nået op på de omdrejninger, den gjorde. Man kan altså sige, at markedet nu er ved at normalisere sig. Selv kunne bibliotekerne jo lette lidt på situationen ved at ændre deres indkøbspolitik, så de købte lidt færre tegneseriehæfter og lidt flere bøger ind i fremtiden.

[Per Stig Møller]

Et tredje udgangspunkt er, at opslagsværker og klassiske titler ikke kan udkomme. Også dette forekommer at være en tvivlsom påstand, eftersom forlagene indskiber sig i den ene store encyklopædi efter den anden og lancerer mammothistorieværker af alle slags på stribe samt til stadighed udsender klassikere for børn og voksne på ny. Om dette sagde bogbranchens folk i bogudvalget, at der kontinuerligt finder en ikke ubetydelig udgivelse sted på forlagene af såvel klassisk børnelitteratur som klassiske værker i det hele taget. Det står i betænkning nr. 969 fra 1983, side 203.

Imidlertid er der da gode tendenser i forslaget. Det drejer sig f.eks. om værk- og personstøtteordningen samt lagerstøtten til klassikerudgivelserne. Da kunstfonden ikke er tilstrækkelig stor og tilstrækkelig omfattende i sit mandat til at yde al den hjælp, bogen har behov for, vil vi naturligvis gerne være med til at gøre den større og lave en større indsats for forfattere af børne- og ungdomsbøger og oversættere, ikke mindst fordi der i vores oversættelseslitteratur i de senere år er opstået en enorm lakune.

Fagbøgerne falder i sagens natur uden for kunstfondens gebet og har jo en lang række andre støttemuligheder, men måske skal man se på, om der skal forøges noget.

Vi vil også gerne være med til at sikre moderne kritiske og oplysende klassikerudgivelser, men vi vil foretrække, at det sker gennem allerede eksisterende forlag og selskaber såsom eksempelvis Det danske Sprog- og Litteraturselskab. Det har jo i forvejen rigeligt bevist, at det kan magte opgaven og i praksis sammen med Nyt Dansk Litteraturselskab dementeret, at der skulle være behov for det uvildige organ, der foreslås, til at indsamle og koordinere oplysninger om udgivelsesbehov på netop dette område. Hvorfor skal vi partout altid have ekstra smagsdommere og nye udvalg til alt? Hvorfor skal vi altid forlods lade den første del af kagen gå til administration og til udvalg?

Endelig er vi heller ikke overbevist om behovet for en så voldsom tidsskriftstøtteordning i et land – 20 tidsskrifter forestiller man sig – hvor man aldrig har haft mere end et par stykker ad gangen. Tidsskrifter skal nok komme, når tiden er til det, og de skal ikke holdes i live, fordi tiden har været til dem. Jeg er derfor enig med kulturministeren i, at

vi bør vente og se på den rapport, der kommer om tidsskrifterne, men det er ikke noget, man kunstigt skal holde i live. Det er imod tidsskrifternes natur.

Når vi ned til disse mere realistiske rammer, kan vi også undvære den udbygning af fonde og sekretariater, som sluger penge og styrer dørmekanismerne i kunstens verden. Til gengæld kan vi måske finde sammen om at fremme ophavsmændenes og klassikernes overlevelse til gavn for nutiden og fremtiden, og efter at have hørt kulturministeren vil jeg da anbefale, at det sker ved at afvise dette forslag og arbejde videre efter den retning, der er foreslået.

### Povl Brøndsted (V):

Venstre er enig med SF i bekymringen for den danske bogs situation, men venstre er uenig med SF om løsningsmodellen, for vi tror ikke, at det er et spørgsmål om et tilskud på 15 mill. kr. eller et eller andet større eller mindre beløb, og så er alt godt, hvis det bliver givet. Forfatterstøtte, værkstøtte og tidsskriftstøtte redder ikke bogens miljø i vor samtid.

Jeg tror, vi skal se først på, at der er manglende lyst til at læse bøger, at samle bøger og at eje bøger. Der er ikke, som man så i tidligere tid, en stor trang til at have sin egen lille bogsamling; der er andre ting, der er gået ind i stedet for. At læse skal nok prioriteres. At læse bøger især skal prioriteres højere i vore skoler og i vor uddannelse, for det er det at lære at læse, at læse tykke bøger, der også er med til at skabe interessen omkring det.

For det andet har bogen fået hård konkurrence fra de andre former for medier. Det gælder både, at disse medier tager en masse af den tid, som tidligere blev brugt til boglæsning, men også, at mange penge, som tidligere blev sat i bøger, bliver brugt til bånd og plader og andre lignende ting.

For det tredje tror jeg, vi skal indse, at den stigende mængde af fotokopiering har medført et mindre køb af bøger på de institutioner, der bruger bøger. Bliver reglerne om fotokopiering fulgt, går det jo heller ikke ud over forfatterne, men det går selvfølgelig ud over forlagene og ud over udlåningsstederne. På den anden side tror jeg også, der er grund til at understrege, at vi skal være

[Povl Brøndsted]

meget på vagt over for det misbrug, der kan finde sted ved fotokopiering. Reglerne skal holdes på de områder.

Ministeren havde nogle tanker om former for animeringsstøtte, nogle gulerødder. Det kan givetvis have sin betydning. Vi har da i litteraturens historie set, at præmieringsopgaver til romanudgivelse har skabt værdifulde bøger i den danske bogsamling. Derfor kan det da være udmærket, for selvfølgelig er der brug for en fornyelse – eller skal vi sige en tilpasning – af den danske bog, måske især med børn og med unge som målgruppe.

Beslutningsforslag nr. B 71 er ingen løsning, og venstre kan ikke støtte det.

### Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var naturligvis glædeligt at høre ministerens udtalelser heroppefra om støtten til personer, nemlig om en – jeg tror, det er nøjagtigt gengivet – klækkelig forhøjelse af kunstfonden. Vi må jo se på det. Jeg håber, at det skal forstås på den måde, at ministeren på en eller anden måde har skaffet penge udefra, så det ikke går ud over andre dele af kulturministerens budget, for det vinder vi jo ikke ret meget ved. Når jeg siger det, er det, fordi ministeren ville bruge tipsmidlerne til løbende støtte, til værkstøtte, altså udgivelse f.eks. af klassikere og den slags. Ja, det er meget godt. I kulturudvalget – jeg tror ikke, nogen vil have noget imod, at jeg citerer fra det – var der én, der sagde, at når vi laver den slags ombytninger inden for budgettet hos en minister, så kommer man meget hurtigt i samme situation som ved legen, hvor man bytter stole, og den, der kommer aller sidst, får ingenting. Det kan jo ikke hjælpe noget, at man forsømmer ting, som man hidtil har anset for gode, ved at bruge de penge, som skulle gå til disse gode ting, til nogle nye ting og så forsømmer de andre gode ting. Det går ikke.

Må jeg sige om selve forslaget, at bortset fra at vi er tilhængere af at forhøje kunstfonden, så er jeg ikke sikker på, at det vil være godt at gennemføre dette forslag. Jeg ved ikke, hvor rigtigt det er, at man mangler udgivelser af klassisk litteratur. Jeg er enig i, at der godt kan være nogle betænkeligheder over for visse dele af børnelitteraturen, i øvrigt også over for den danske børnelitteratur. Det er, ligesom den er stivnet og gået i stå

for nogle år siden. Men om det vil hjælpe, at vi giver penge til det, det kan jeg nok tvivle lidt om.

Tidsskriftstøtteordningen er nok den del af dette forslag, som jeg har mest sympati for, for jeg deler ikke opfattelsen hos de ordførere, der har været heroppe, og som har sagt, at vi ikke opnår noget ved at støtte tidsskrifter, de må leve så godt de nu kan, og når de ikke kan leve mere, så må de dø. Jeg tror, at vi netop på dette område har dårlige forhold i Danmark. Men vi kan jo kigge på i udvalget, om vi på en eller anden måde kan komme dem til hjælp, hvis vi i øvrigt kan blive enige, hvad der måske ikke bliver så nemt, eftersom flere af de foregående ordførere jo mente, at netop tidsskrifterne klarede sig nogenlunde.

### Pia Kjærsgaard (FP):

»Folketinget opfordrer regeringen til på forslagene til de årlige finanslove at optage et eller andet beløb til de forskellige erhverv for at lette forudsætningen for frembringelsen af disse produkter.«

Sådan kunne man egentlig skrive i samtlige erhvervslove i dette land. Her 15 mill. kr., der skal lette frembringelse, trykning og spredning af bøger, men skal vi udvide støtten til dette, må vi tage pengene fra andre erhvervsgræne. Sådan er sammenhængen, men jeg har ikke den mindste tro på, at det kan lykkes at forklare SF det.

I hvert fald kan vi ikke støtte forslaget.

### Tinning (VS):

Da vi for nogle få år siden fremlagde en række forskellige beslutningsforslag vedrørende børns levevilkår her i samfundet, havde vi også et forslag, der direkte gik på børn og kultur, og som del af det selvfølgelig også en række forslag, som handlede om, at de kulturelle tilbud specielt for børn måtte udvikles langt mere; end det er tilfældet i dag, og at det faktisk stiller krav om, at man støtter de initiativer på den ene og på den anden måde. Derfor kan vi specielt støtte den del af forslaget her, som drejer sig om børnebøger og ungdomsbøger.

Derudover er det jo rigtigt, som forslagsstillerne anfører, at det umiddelbare støttebehov på hele området ligger omkring 60 mill. kr. Her har man været beskeden på forhånd

[Tinning]

– jeg ved ikke rigtig hvorfor – og foreslår, at der skal ydes blot 15 mill. kr. i første omgang. Det er utrolig lidt i relation til det, det drejer sig om, nemlig den udvidede støtte til frembringelse af bøger, det vil sige en udvidet støtte til at opretholde og udvikle vores egen kultur. Vi er gerne med til at give de 15 mill. kr., og vi er selvfølgelig også gerne, hvis der mod forventning skulle vise sig mulighed for det, villige til at yde det firdobbelte.

#### Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil godt på SFs vegne takke for den forholdsvis velvillige indstilling, der har vist sig til dette forslag, måske ikke så meget til forslaget i dets helhed som til enkeltområder inden for forslaget.

Det er rigtigt, hvad ministeren sagde, at dette forslag bl.a. er at betragte som et indlæg i hele diskussionen om bogens, tidsskrifternes, mediernes situation. Det er vigtigt, at det bliver gennemført i en eller anden form, men jeg skal da med det samme sige, at det behøver selvfølgelig ikke at gennemføres præcis sådan, som vi har forestillet os det. Man kan tænke på andre muligheder. Det vigtigste i det er, at der sker noget, for modsat hr. Bernhard Baunsgaard tror jeg, at bogens fremtid er meget bekymrende, som nogle har sagt heroppefra.

Jeg vil takke ministeren for den meget velvillige indstilling over for forslaget, og jeg er meget glad for at høre, at man vil overveje at forhøje Statens Kunstfond ved den kommende finanslov. Jeg vil godt spørge, om jeg her kunne få bare en lille antydning af, hvor meget man har tænkt sig at forhøje den med, og hvor meget man kunne forestille sig at der kunne blive til dette område.

Jeg er enig i, selvfølgelig, at man ad en eller anden vej – måske også en anden end den, jeg har foreslået – kunne gøre noget for værkstøtteordninger. Jeg har forstået, at ministeren vil anvende nogle penge fra tipsfonden, som mig bekendt er steget noget i de senere år, til dette. Her vil jeg også godt spørge: hvor meget har man tænkt sig, og hvad er det for et område, man i første omgang har tænkt sig at prioritere? Jeg forstod, at man ville sige, at ét område skulle have noget i nogle år, og så kunne man tage fat på et andet område.

Jeg var ikke klar over, at Danmarks Biblioteksforening var i gang med en undersøgelse af tidsskrifternes vilkår. Det burde jeg måske have været, men det er altså smuttet for mig. Jeg glæder mig til at se resultatet. Jeg kan ikke tro, at det kan være så forfærdelig længe, når det er Biblioteksforeningen, der laver det. Så må vi tage det op, så må vi diskutere og måske fremsætte forslag på grundlag af det. Det er nemlig helt sikkert, at tidsskrifterne her i landet er og altid har været i en meget vanskelig situation. Vi har jo, som man siger så tit og så sandt, et meget lille sprogområde, det er dyrt at udgive tidsskrifter, og jeg er ikke enig med hr. Per Stig Møller i, at det alene skal være markedsmekanismerne, der skal råde for tidsskrifterne. Jeg tror, at interessen for tidsskrifter er stor; vi har brug for både litterære tidsskrifter, kunstudtidsskrifter, musiktidsskrifter, teatertidsskrifter og for mig gerne et samlet tidsskrift om alle disse ting. Den slags ting er meget dyre at lave uden en eller anden form for støtte, de bliver meget dyre at købe. De mennesker, der er interesseret i at abonnere på tidsskrifter, i at læse tidsskrifter, hører langtfra altid til de mest velbeslåede her i landet, og bibliotekernes læsesale kan ikke alene opretholde en ordentlig tidsskriftsordning.

Socialdemokratiet takker jeg for at man var interesseret i forslaget. Man henviste til betænkningen »Bøger i Danmark«. Jeg vil godt sige, at vores forslag er bl.a. kommet, fordi bogudvalgets betænkning desværre endte med det helt store brag. Man kunne faktisk ikke blive enig om noget som helst, og det var man 10 år om at erkende at man ikke kunne blive. Der var nogle store forskelle mellem forlæggerens holdning og forfatterens holdning. Jeg ved, at det forslag, som jeg har fremsat her, er af interesse for begge parter, bl.a. fordi det ikke går på en almindelig bogstøtte, men går på en selektiv bogstøtte. Det vil man også i forlagskredse være glad for, mens man ikke er så interesseret i, at man giver en generel støtte til alle mulige forskellige slags bøger.

Vi skal selvfølgelig ikke acceptere faren for, at det går dårligere og dårligere med bøger, for selv om vi har de andre medier, som jo også er blevet nævnt her, er jeg fuldstændig overbevist om, at det er vigtigt, at vi fortsat har en meget bred og meget lødig bogproduktion. Medierne har man, medierne ser

[Ingerlise Koefoed]

man på, medierne er man hurtigt færdig med. Bøgerne kan man vende tilbage til, man kan tage dem frem ved forskellige lejligheder, man kan snakke om dem, man kan diskutere med dem, og der er altså også det ved bøger, at de giver mennesker større viden om sprog, større indsigt i nuancer. Jeg mener, det er fantastisk vigtigt for udviklingen af den intellektuelle evne og af fantasien og muligheden for at udtrykke følelser, at man har et så omfattende og så rigt sprog som muligt.

Hr. Per Stig Møller var meget i tvivl om, om jeg overhovedet næsten havde ret i nogen af de påstande, jeg kommer med i dette forslag. Jeg er selvfølgelig ikke selv i tvivl om, at jeg har ret i langt det meste. Det er klart, at jeg ikke sidder og laver sådan et forslag ud af mit eget hoved, men taler meget med de mennesker, der arbejder med disse ting til hverdag, og formulerer problematikken i overensstemmelse med den viden, jeg får, dels ud fra min egen gamle faglige baggrund, dels fra mit møde rundt omkring med mange forskellige mennesker, der arbejder med disse ting.

Det kunne da godt være, at det kunne hjælpe på børne- og ungdomsbøgernes mulighed for at blive repræsenteret bedre i bibliotekerne, hvis bibliotekerne lod være at købe så mange tegneserier. Jeg mener, at det nok er lidt overdrevet alt det med, hvor mange tegneserier de egentlig køber, men jeg ved også, at der netop i disse år er en del børnebibliotekarer, som er blevet meget interesseret i kvalitetsdebatten og meget interesseret i at stramme op på dette område, fordi de føler, at de som bogformidlere og kulturformidlere for børn har et ansvar for, at man kan blive ved at bevare noget, som nogle af os kalder et alternativ til det mere underlødige – andre, som ikke kan lide ordet alternativ, taler om, at man skal bevare bredden. Jeg er ligeglad med, hvad man siger, når man bare bevarer et eller andet, som er anderledes.

Det kan da godt være, at forlagene udgiver en hel masse encyklopædier, men når jeg taler om en encyklopædi, taler jeg nok først og fremmest om et stort nyt dansk konversationsleksikon som den gamle Salmonsen i en ny udgave; den mener jeg at man savner ganske meget.

Hr. Povl Brøndsted vil jeg sådan set ikke sige noget særligt til andet, end at jeg forstår nu ikke, at han behøvede at være så sur over dette forslag, som han til sidst endte med at være. Han endte med at afvise det komplet og fuldstændigt, mens han startede med at sige, at han var enig i en del af det, vi udtrykte som bekymringer, så der var ligesom en mangel på sammenhæng i det.

Jeg kan nok forstå lidt af, hvad fru Pia Kjærsgaard prøver at sige til mig. Det her er ikke bare en erhvervsstøtteordning; det er ingen erhvervsstøtteordning, det er en bogstøtteordning og en kulturstøtteordning, men jeg vil såmænd ikke forlange og forvente, at fru Pia Kjærsgaard forstår ret meget af, hvad jeg mener med en kulturstøtteordning.

Hr. Tinning siger, at det kun er 15 mill. kr. Ja men det er jo, fordi jeg forstår lidt af det alligevel, selv om fru Pia Kjærsgaard mener, at jeg ikke forstår noget som helst. Jeg mener nemlig ikke, at det i en tid som denne er rimeligt at gå ud og bede om 60 mill. kr. på én gang til et specielt område inden for kulturformidlingen. Der er mange andre områder, der har brug for penge, og overbudspolitik er ikke altid den helt rigtige politik.

Men jeg takker for den venlighed, som de fleste af ordførerne har udtrykt, og jeg er meget indstillet på at gå videre med det i en eller anden form. Jeg vil følge, hvad der sker, og vi vil vende tilbage i de kommende år måske ikke lige netop med dette forslag, men sandsynligvis med andre forslag på området.

**Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):**

Jeg forstår da så udmærket de ordførere, der har givet udtryk for, at de vældig gerne ville have at vide, hvad ministeren havde tænkt sig konkret, og hvad der kommer til at stå i finanslovsforslaget, og hvad der står i det aktstykke, som er undervejs i finansudvalget.

Jeg må i denne sag som i andre diskussionsemner med kulturudvalget henvise til, at dette forslag nu vil blive gennemarbejdet i udvalget. Dets behandling i dag viser jo, at der er mange spørgsmål, der kan drøftes. Der er mange oplysninger, som jeg synes man med fordel kunne søge at få frem. Jeg ved ikke, hvor mange af dem der er tilgængelige. Men jeg synes, debatten i dag har af-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

sløret nogen usikkerhed med hensyn til problemets omfang, og det må være i alles interesse at få de tal og statistikker frem. Det kunne vi jo starte med, og inden vi får set os om, foreligger de oplysninger, man i dag har efterlyst, og så synes jeg, vi skal lade det blive ved det.

**Qvist Jørgensen (S):**

En kort bemærkning til hr. Per Stig Møller, der ønsker, at bibliotekerne indkøbte færre tegneserier og flere bøger. Ja men så enkelt er det jo ikke. Der er i hvert fald to andre tungtvejende grunde til, at det ikke er så enkelt, og at det måske kniber med at få købt de bøger, der skal til – også inden for børneområdet – på bibliotekerne. Først og fremmest er der jo bogpriserens himmelflugt, der er langt over ethvert kendt indekstal, men derudover kan kommunernes overgang til bloktilskud også vedrørende biblioteksområdet vel ikke udelukkes at have en vis indflydelse eller i hvert fald få det i fremtiden med de oplæg, vi har om kommunernes generelle økonomi.

I øvrigt vil jeg også gerne deltage i den generelle beklagelse over, at der ikke kom mere ud af bogudvalgets bestræbelser; det havde været ønskeligt. Endelig vil jeg sige, at også jeg ser frem til tidsskriftsundersøgelsen og materialet om tidsskrifter; det bliver interessant.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Efter anmodning fra udenrigsministeren skal jeg her forandre rækkefølgen for tingets behandling af de på dagsordenen opførte sager, således at vi nu går til dagsordenens punkt 13, som er:

### 13) Første behandling af lovforslag nr. L 178:

*Forslag til lov om ændring af Grønlands status i forhold til EF m.v. (Udtræden og associering).*

(Fremsat 2/5 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

### Forhandling

**Ivar Nørgaard (S):**

Når vi forhåbentlig meget snart og i fuld enighed vedtager dette lovforslag, har vi samtykket i en traktat om, at Grønland trækker sig ud af fællesmarkedet som del af det danske medlemskab og i stedet får status som oversøisk territorium. Samtidig vil vi have givet vort samtykke til den protokol, der ledsager traktaten.

Jeg glæder mig over, at jeg for en gangs skyld slet ikke finder nogen anledning til at fremsætte kritiske bemærkninger over for udenrigsministeren, fordi det forekommer mig, at både sagens gang for lovforslaget og selve lovforslaget er af en sådan karakter, at vi fuldt ud kan tilslutte os det.

Det forekommer mig, at man har opnået en aftale, som vil blive til glæde og gavn for Grønland, og som vil være i overensstemmelse med det ønske, et flertal af grønlændere jo gav udtryk for ved en folkeafstemning, og som man i det grønlandske landsting har tilsluttet sig med overvældende majoritet.

Så vidt jeg kan se, er det, der er indeholdt i protokollen, også overordentlig rimeligt og fornuftigt, men jeg vil gerne for en sikkerheds skyld gøre opmærksom på, at artiklerne 1 og 2 i protokollen er formuleret sådan, at det i hvert fald kan misforstås, og for at sikre mig, at jeg og mit parti ikke har misforstået det, vil jeg kort gøre rede for, hvordan vi opfatter indholdet.

Vi opfatter indholdet af protokollen sådan, at der sikres Grønland fri adgang til EF-markedet for fiskerivarer, både hvad angår told og restriktioner, så længe Grønland giver EF-fiskerinationerne adgang til Grønlands fiskeriterritorium på det grundlag, der konkret aftales. Samtidig modtager man i Grønland 217 mill. kr. om året i hvert fald i de første 5 år, og jeg har forstået det sådan, at aftalen er på 10 år, men skal fornys om 5 år, og at resten af 5 års perioden ikke gælder, hvis den ikke bliver fornyet. Jeg håber